

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ   ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๑ (เชียงใหม่)
๒. พื้นที่ดำเนินการ   จังหวัดเชียงใหม่, เชียงราย, แม่ฮ่องสอน, ลำพูน และพะเยา
๓. ระยะเวลาดำเนินการ   ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านนวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน (แนวทางการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมตามเอกสารแนบ)

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้าร่วมการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพุ่มพอง ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนาด้านวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๒ (เพชรบูรณ์)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดเพชรบูรณ์, พิษณุโลก, พิจิตร และอุตรดิตถ์
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และสมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ วัช ไม้ เฒ่า

(๓) เตรียมหลักร และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดี่ยวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพูพอน ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนามวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๓ (สกลนคร)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดสกลนคร, มุกดาหาร, นครพนม, หนองคาย, อุดรธานี, กาฬสินธุ์ และบึงกาฬ
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพูพอน ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๔ (ศรีสะเกษ)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดศรีสะเกษ, สุรินทร์, อำนาจเจริญ, ยโสธร, ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านนวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และสมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ วัช ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักร และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดี่ยวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพุ่มพอง ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๕ (อุทัยธานี)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดอุทัยธานี, กำแพงเพชร, นครสวรรค์, ชัยนาท, สุพรรณบุรี และสิงห์บุรี
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และสมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพูพอน ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๒๓๘,๙๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑๐๗,๘๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ   ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๖ (ระยอง)
๒. พื้นที่ดำเนินการ   จังหวัดระยอง, จันทบุรี, ตราด, ชลบุรี, สระแก้ว, ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ
๓. ระยะเวลาดำเนินการ   ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดี่ยวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพุ่มพอง ปุ่ม ตา หรือกึ่งคอดตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๗ (ราชบุรี)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดราชบุรี, เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, กาญจนบุรี, สมุทรสาคร, สมุทรสงคราม และนครปฐม
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และสมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ วัช ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักร และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพูพอน ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๘ (ตรัง)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดตรัง, สตูล, กระบี่, พัทลุง, สงขลา ,ปัตตานี, ยะลา และนราธิวาส
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดี่ยวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพุ่มพอง ปุ่ม ตา หรือกึ่งคอดตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนารักษาป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ   ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๙ (ลำปาง)
๒. พื้นที่ดำเนินการ   จังหวัดลำปาง, ตาก, แพร่, น่าน และสุโขทัย
๓. ระยะเวลาดำเนินการ   ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพูพอน ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนามวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๙๓๙,๖๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๘๐๘,๕๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ   ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๑๐ (ขอนแก่น)
๒. พื้นที่ดำเนินการ   จังหวัดขอนแก่น, ชัยภูมิ, มหาสารคาม, บุรีรัมย์ และนครราชสีมา
๓. ระยะเวลาดำเนินการ   ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่า ในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพูพอน ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไป ใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรม ประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๙๓๙,๖๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๘๐๘,๕๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๑๑ (สระบุรี)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดสระบุรี, นครนายก, ปราจีนบุรี, ลพบุรี, อ่างทอง, นนทบุรี, ปทุมธานี, พระนครศรีอยุธยา และกรุงเทพมหานคร
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ วัช ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักร และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพูพอน ปุ่ม ตา หรือกิวคอตตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๙๓๙,๖๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๘๐๘,๕๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๑๒ (สุราษฎร์ธานี)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดสุราษฎร์ธานี, ชุมพร, ระนอง, นครศรีธรรมราช, พังงา และภูเก็ต
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ

๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านนวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และสมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ วัช ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักร และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดี่ยวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้าร่วมการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพุ่มพอง ปุ่ม ตา หรือกิวคอดตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๙,๑๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๐๗๘,๐๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ
กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้
กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๑๓ (น้ำหนาว)
๒. พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดเพชรบูรณ์ (เฉพาะ อ.น้ำหนาว, หล่มสัก และหล่มเก่า), เลย และหนองบัวลำภู
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๔. กิจกรรมดำเนินการ
- ๔.๑ กิจกรรมอำนวยการ
- แนวทางการดำเนินงาน**
- ๑) บริหารงานทั่วไป เช่น งานการเจ้าหน้าที่ งานธุรการ งานวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๓) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์รอบอาคารสำนักงาน ให้อยู่ในสภาพสะอาด สะดวก และปลอดภัย สำหรับผู้มาใช้บริการ
- ๔) ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งานนโยบายสำคัญ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินงานด้านวนศาสตร์ชุมชนกับประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้และป่าชุมชน ทั้งในรูปแบบการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ๓) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น one page, Infographic, คลิปวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ สำหรับสร้างการรับรู้สู่ประชาชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานและของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น Social Media เว็บไซต์ของหน่วยงาน เพจเฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจผู้รับบริการ อย่างน้อย ๓๐ ชุด พร้อมทั้งนำผลการประเมินแบบสอบถามมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๓ กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

- (๑) ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และ สมาชิกป่าชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมหรือจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับแนวทางและหลักการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยกรมป่าไม้สนับสนุนด้านการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การจัดเตรียมพื้นที่ การจัดหากกล้าไม้ และการสนับสนุนการปลูกในปีที่ ๑ และบำรุงรักษาต่อเนื่องในปีที่ ๒-๖ (หากได้รับงบประมาณ) โดยในระหว่างปี จะขอความร่วมมือชุมชนสนับสนุนด้านการดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน และสำหรับเป็นแหล่งธนาคารอาหารให้กับคนในชุมชน

(๒) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจัดทำค่าพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตฯ พร้อมบันทึกภาพถ่ายก่อนการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๓) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยเป็นชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์

(๔) ประสานงานการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมในการประสานงานติดตามผลการดำเนินการด้านการปลูก การดูแลรักษา และการป้องกันไฟป่า

๔.๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๑ การจัดเตรียมกล้าไม้

จัดเตรียมกล้าไม้ที่มีจำนวน ๓ ชั้นเรือนยอด โดยให้มีสัดส่วนไม้เรือนยอดชั้นบน ไม้เรือนยอดชั้นกลาง และไม้เรือนยอดชั้นล่าง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๒๕ ตามลำดับของจำนวนกล้าไม้ทั้งหมดที่กำหนดปลูกภายในแปลงสาธิต โดยทั้งนี้สามารถปรับสัดส่วนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการจัดโครงสร้างพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่าธรรมชาติ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๔.๓.๒.๒ การจัดเตรียมพื้นที่และการปลูก

(๑) สำรวจจริงวัด และปักหลักแนวเขต พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

(๒) ถาง เก็บ ริม ไม้เผา

(๓) เตรียมหลักริม และปักหลักหมายจุดปลูก

(๔) ขนส่งกล้าไม้ เตรียมหลุมปลูก และปลูก

(๕) คายวัชพืช นับอัตราการรอดตาย และปลูกซ่อม

(๖) จัดทำป้ายชื่อแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

๔.๓.๒.๓ การติดตามและจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ

(๑) การติดตาม ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน เพื่อร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานกิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชนเมื่อแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดทำบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมแนบภาพถ่าย โดยให้ประธานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน หรือสมาชิกป่าชุมชน ร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน

(๒) การจัดทำข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยการ

- วิเคราะห์สภาพพื้นที่ (สภาพป่า) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน ลักษณะการปกคลุมของเรือนยอด ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน

- จัดทำแปลงตัวอย่าง อย่างน้อย ๓ ไร่ เพื่อการศึกษาดูงาน โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในแปลงตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขต้น ดัดหมายเลขต้นไม้ทุกต้นที่ทำการปลูกเสริมภายในแปลงตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามการเจริญเติบโต และตรวจวัดการรอดตาย และเพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตลอดจนการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ หรือการพัฒนาต่อยอด ตามลำดับต่อไป

- จัดทำแบบบันทึกข้อมูลทางด้านวิชาการแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๔.๔ กิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร (on farm)

แนวทางการดำเนินงาน

๑) แนะนำ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำระบบวนเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ (รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน) เป็นพื้นที่ดำเนินการ

๒) ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกรทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพดิน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และการวางแผนดำเนินการ

๓) จัดหาพันธุ์ไม้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่ายืนต้น ไม้เศรษฐกิจ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) ไม้ผล ไม้เอนกประสงค์ (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่) พืชสมุนไพร (จำนวน ๑๐๐ ต้นต่อไร่) ที่มีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักวนเกษตรแบบผสมผสาน สัดส่วนชนิดพันธุ์ไม้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ และเพิ่มความหลากหลายในพื้นที่

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดและจำนวนกล้าไม้ที่สนับสนุนเกษตรกร

๕) สนับสนุนวัสดุการเกษตรในการดำเนินการ เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน รวมทั้งให้คำแนะนำความรู้ เทคนิค ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๖) ประสานและติดตามงาน โดยร่วมกับเกษตรกรติดตามผลการปลูก และพบปะกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกแปลงตัวอย่างสำหรับใช้เป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

๔.๕ กิจกรรมฝึกอบรมราษฎร หลักสูตร “วนเกษตร”

แนวทางการดำเนินงาน

๑) คัดเลือกราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้จัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ/หรือเกษตรกรเป้าหมายตามกิจกรรมส่งเสริมระบบวนเกษตรบนพื้นที่เกษตรกร เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วนเกษตร” จำนวน ๑ รุ่น ๑๘ คน โดยจัดให้มีการบรรยาย และศึกษาดูงาน ระยะเวลา ๑ วันครึ่ง

๒) จัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติจากกรมป่าไม้

๓) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามวัน เวลา และสถานที่ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

๔) จัดทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรม พร้อม CD และ QR code ไฟล์รูปเล่ม และไฟล์รูปภาพ (jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นการจัดฝึกอบรม

*** ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามคำแนะนำการป้องกันควบคุมโรคโคโรนา 19 (COVID-19) สำหรับการจัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ***

๔.๖ กิจกรรมศึกษาชนิดพันธุ์ไม้

๔.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการสำรวจแหล่งแม่ไม้ใหญ่ หรือไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชน โดย “ไม้ทรงคุณค่า” หมายความว่า ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะหรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะหรือชนิดดังต่อไปนี้เป็นไม้ทรงคุณค่า (๑) ไม้ยืนต้นที่มีขนาดความโตตั้งแต่สองร้อยเซนติเมตรขึ้นไป โดยวัดรอบลำต้น ตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตรจากพื้นดิน เว้นแต่ต้นไม้ที่ลำต้นมีลักษณะผิดปกติ เช่น เป็นพุ่มพอง ปุ่ม ตา หรือกึ่งคอดตรงที่ระดับความสูงหนึ่งร้อยสามสิบเซนติเมตร ให้วัดโดยรอบลำต้นตรงที่ถัดจากที่มีลักษณะผิดปกติขึ้นไปใกล้ขีดที่สุด (๒) ต้นไม้ที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมประเพณี ไม้ตามความเชื่อที่สืบทอดมาในท้องถิ่น พันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือที่มีความสำคัญเชิงนิเวศในป่าชุมชน หรือทั้งนี้ ตามรายการที่กำหนดไว้ในแผนจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนนั้น ๆ (ข้อมูลไม่ซ้ำกับในหนังสือแม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน โดยดูได้ไฟล์ในแผ่น CD หรือ จากเว็บไซต์โดยค้นหาคำว่า “แม่ไม้ใหญ่แห่งแผ่นดินในป่าชุมชน”)

๔.๖.๒ จัดทำค่าพิกัด ถ่ายภาพ (ถ่ายจากด้านล่างเห็นลำต้นถึงเรือนยอด) พร้อมข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อท้องถิ่น ขนาดความโต ความสูง ขนาดความกว้างของเรือนยอด และเหตุผลในการกำหนดเป็นไม้ทรงคุณค่าในป่าชุมชนนั้น ๆ โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔.๗ กิจกรรมศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดำเนินการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตลอดจนผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา จนสามารถช่วยชุมชนในด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดทำรายละเอียดข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ หรือการสร้างเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างการรับรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนในการดูแลรักษาป่า

๔.๘ กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

๑) ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจ หรือต้องการจะศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอด สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สาธิต ถ่ายทอด หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ เรื่อง

๒) ศึกษา/ทบทวนเอกสาร เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เลือกศึกษา เพื่อทราบความเป็นมา สถานภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง อย่างไร หรือโดยหน่วยงานใด มีตัวอย่างเป็นอย่างใด มีประเด็นปัญหาคืออะไร และแนวทางในการศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดคืออะไร

๓) จัดทำข้อเสนอโครงการ (proposal) ความยาวไม่เกิน ๔ หน้ากระดาษเอสี่ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓๐ วันหลังได้รับทราบแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประสานติดตามผลการดำเนินงาน

๔) ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชนตามแนวทาง และวิธีการในข้อเสนอโครงการฯ

๕) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน โดยนำเสนอเป็นรูปเล่มรายงาน รายละเอียดไม่น้อยกว่าที่กำหนด ดังนี้

- ปกหน้า และรองปก (เนื้อหาเหมือนกับปกหน้า)
- บทคัดย่อ (เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เขียนแบบความเรียง)
- คำนำ
- สารบัญ
- ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- วิธีการศึกษา
- ผลการศึกษา
- สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล
- ข้อเสนอแนะ
- เอกสารอ้างอิง

๕. งบประมาณ

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตพื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาการป่าไม้ กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๓๗๐,๘๐๐ บาท แยกเป็นค่าใช้จ่าย งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๑๐๐ บาท งบลงทุน จำนวน ๑,๒๓๙,๗๐๐ บาท โดยงบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๖. การจัดทำรายงาน ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามกำหนดเวลา ดังนี้

๖.๑) รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินตามแบบ สงป.๓๐๑จ และสงป.๓๐๒จ จัดส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายใน ๓ วัน หลังสิ้นสุดแต่ละไตรมาส

๖.๒) รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อม CD ภาพถ่าย (ไฟล์ jpg) ผลการดำเนินงาน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ทุกวันสุดท้ายของเดือน

๖.๓) เสนอขอปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (หากมี) ภายใน ๓๐ วัน หลังได้รับแผนฯ

๖.๔) เสนอแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณกิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมพื้นที่เป้าหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น ใบเสนอราคาพร้อมคู่เทียบ ๓ ร้านค้า เป็นต้น) ให้สำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา หากหน่วยงานใดไม่เสนอแผนฯ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จะถือว่าไม่มีความต้องการจะดำเนินกิจกรรมฯ

๖.๕) เสนอพื้นที่เป้าหมายป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือพื้นที่เตรียมการจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมพิกัดแนวขอบเขตแปลงสาธิตแบบโพลิกอน กิจกรรมการจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนพิจารณา ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ (โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน โดยให้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดังกล่าวที่อยู่ในท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เป็นอันดับแรก หรือมีความเชื่อมโยงกับท้องที่ที่ดำเนินโครงการ คทช. เช่น เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในท้องที่ป่าสงวนแห่งชาติเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกัน หรืออำเภอเดียวกัน หรือตำบลเดียวกัน พื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการ คทช. เป็นต้น)

๖.๖) จัดทำรายละเอียดผลการดำเนินงาน ทุกกิจกรรม เป็นรูปเล่มรายงานพร้อม CD และ QR Code ไฟล์ข้อมูลรูปเล่มรายงาน และไฟล์รูปภาพ (ไฟล์ jpg) ส่งสำนักจัดการป่าชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่เว็บไซต์ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน